

מפקדת פיקוד המרכז

מ.ב.צ.ע.י.ס

- סודי -

תקופת: פק"מ - 8/10/95 - 12/31/95

גופות מחבלים ומסתננים

נוהל קבורה

כל המוסר מסמך זה, בולו או קצתו, לידיעת אנשים שאינם מוסמכים לכך עובר על חוקי בטחון המדינה. המוצא מסמך זה, נדרש למוסרו לתחנה הקרובה ביותר של משטרת ישראל, או המשטרה הצבאית.

- סודי -

טובי הנראות מבצעיות אג"מ פקמ"ז
גופות מחבלים ומסתננים - נוהל קבורה

כללי

1. חיוני להקפיד על קבורתן של גופות מחבלים ומסתננים באופן מבוקר, לאור רגישות הנושא על היבטיו העקרוניים השונים, כולל לצורכי מו"מ. הטיפול בגופות מחבלים, או מסתננים יעשה תוך שמירה על כבוד המת.
2. בכפוף לאמור בנהל זה, העקרונות המנחים לקבורת מחבלים, או מסתננים הינם כדלקמן:
 - א. ככלל, קבורת מחבלים, או מסתננים, תושבי האזורים, תעשה ע"י משפחותיהם בתחומי האזור.
 - ב. ככלל, קבורת מחבלים, או מסתננים, שאינם תושבי האזורים ואינם תושבי ישראל, תעשה בבתי קברות למחבלים, ע"י כוחות צה"ל.
 - ג. ככלל, קבורת מחבלים, או מסתננים, תושבי ישראל, שנהרגו באזורים, תעשה ע"י משפחותיהם.

תחולת

פקמ"ז יהיה אחראי על גופות מחבלים, או מסתננים שנהרגו בתחומי הפיקוד, באזורים, או באזור הבטחון, אלא אם כן היו אלה גופותיהם של מחבלים, או מסתננים, תושבי ישראל. שנהרגו בשטח שבאחריות משטרת ישראל. במקרה כזה, האחריות לטיפול בגופות ולקבורתן תהיה באחריות משטרת ישראל.

נסדה

קביעת נוהל לזיהוי, פינוי, תיעוד, העברה לקבורה, קבורה, הוצאה מקבורה וקבורה מחדש של גופות מחבלים, שהינן באחריות צה"ל, כמפורט לעיל.

הגדרות

- א. מחבל - כל אדם המנסה לבצע, או המבצע, או ביצע פיגוע בתחומי מדינת ישראל, באזור הבטחון, או באזורי יש"ע.
- ב. מסתנן - כל אדם המנסה לחזור לתחומי מדינת ישראל/אזור הבטחון/יש"ע, או לצאת מתחומים אלה שלא כדין, בין למטרות פיגוע שלא למטרות פיגוע.
- ג. אזורים - איו"ש ואזח"ע, (כולל האזורים שבתחום אחריות הרשות הפלסטינית).
- ד. שטח שבאחריות צה"ל - השטח שנקבע, עפ"י החלטת ממשלת ישראל, כשטח בו האחריות לבטחון הפנים הינה על צה"ל.
- ה. שטח שבאחריות משטרת ישראל - השטח שנקבע, עפ"י החלטת ממשלת ישראל, כשטח בו האחריות לבטחון הפנים הינה על משטרת ישראל.
- ו. לעניין נוהל זה, ייחשבו כתושבי האזורים וכתושבי ישראל גם מי שמשפחתו הקרובה (קרי - הוריו, אחיו/אחיותיו, ילדיו) מתגוררת בתחום האזורים, או בשטח מדינת ישראל.

חשיטה

6. הטיפול בגופות מחבלים, או מסתננים, שנהרגו בשטח שבאחריות צה"ל וביצוע הקבורה בבתי הברות למחבלים ע"י צה"ל.

הטיפול בגופות מחבלים, או מסתננים שנהרגו בשטח שבאחריות צה"ל יעשה עפ"י הנוהל המפורט להלן:

א. זיהוי סימון ותיעוד הגופה

- 1) זיהוי הגופה יעשה ע"י חיילי הכח שהרג את המחבל, או המסתנן, או ע"י נציג יחידת המודיעין בפיקוד שבמרחבו נהרג המחבל, או המסתנן. אם בארוע נהרג יותר ממחבל אחד, ימוספרו החללים במספור ראשוני רק, יסומנו וכל זיהוי ורישום יתייחסו למספר שניתן לגופה.

(2) הזיהוי הנעשה על סמך המסמכים הנמצאים על גופו, או בחפציו של החרוג, או ע"י תחקור גורמים רלוונטיים אחרים (אנשים אשר היו בחברת החרוג, וכו').

(3) לאחר הזיהוי, תסומן הגופה באמצעות הצמדת פתק עם הפרטים המזהים. במידה ולא ניתן לזהות את הגופה, ירשמו על גבי הפתק פרטי הארוע בו נהרג המחבל, או המסתנן.

(4) גופת החרוג תצולם באחריות יחידת המודיעין בפיקוד שבמרחבו נהרג המחבל, או המסתנן, כשמספרה הסידורי הקבוע (כפי שיקבע ע"י הרבנות הצבאית הפיקודית) מופיע בתצלום. העתקים מהתצלום ישלחו למטכ"ל/אמ"ן לרב הצבאי של הפיקוד שבמרחבו יקבר, לאכ"א/קמ"ט צל"א. כמו כן ישלחו העתקי תצלומים גם למנהא"ז/איו"ש/רע"נ אג"מ, או למת"ק אזח"ע/רע"נ אג"מ - עפ"י אזור מגוריו או קבורתו של המחבל, לפי העניין.

(5) טופס הודעת פטירה (טופס 123) יוצא ע"י הרופא הצבאי שקבע את המוות ובמועד סמוך ככל הניתן לארוע. עותק מהודעת הפטירה ישלח לאג"מ וליחידת המודיעין בפיקוד שבמרחבו נהרג המחבל או המסתנן ולרב הצבאי של הפיקוד בו יקבר. כמו כן ישלח העתק גם למנהא"ז איו"ש/רע"נ אג"מ, - עפ"י אזור מגוריו או קבורתו של המחבל, לפי העניין.

ב. מסמכים וציוד אישי

(1) מסמכים אישיים וכל מסמך אחד שימצאו על הגופה וכן ציודו וחפציו האישיים של החרוג יועברו למודיעין פיקוד

יחידת המודיעין בפיקוד תכין דו"ח לגבי כל המסמכים והציוד האישי, אשר נמצאו על הגופה ואשר הועברו למטכ"ל/אמ"ן העתק מדו"ח זה יישמר בידי יחידת המודיעין.

2) העתקים (צילום) מהמסמכים אשר יועברו למטכ"ל/אמ"ן [] ישמרו

ביתחילת המודיעין בפקוד []

ג. קבורה

1) האחיות לקבורת גופת המחבל, או המסתנן תהיה על הרב הפיקוד שבמרחבו מבוצעת הקבורה.

2) גופת ההרוג תקבר עם דיסקית הנושאת את מספר ההרוג, כפי שנקבע ע"י הרבנות הצבאית כאמור בסעיף 4.א.6 דלעיל.

3) הפיקוד יקבע את מקום הקבורה בתחומם לאחר התייעצות עם הגורמים המפורטים להלן, לפי הענין:

א) באזורי יש"ע - עם יועמ"ש האזור.

ב) בתחומי ישראל - עם הפרקליט הפיקודי.

4) צווי קבורה

א) הסמכות להוצאת צווי קבורה תהיה נתונה למפקד הצבאי שבמרחבו יקבר המחבל, או המסתנן (בתחומי ישראל - אלוף הפיקוד והמטכ"ל ובאזורים - מפקד כוחות צה"ל באזור).

ב) קבורת גופות מחבלים, או מסתננים תערך עפ"י צווים, כדלקמן:

(1) בתחומי ישראל, - צו הקבורה יערך לפי נספח א'.

(2) ביש"ע - צו הקבורה יערך לפי נספח ב'.

5) צווי קבורה יוצאו ע"י המפקד הצבאי המוסמך ליתן את הצו, בין אם ניתן לזהות את ההרוג ובין אם לאו.

6) אופן כיצוע הקבורה ע"י צה"ל

א) גופתו של כל הרוג תקבר בנפרד וקברו ימוספר.

ב) על גבי כל קבר יוצב שלט, עליו יצוינו מספר הקבר ומספר הגופה.

ג) תרשים החלקה המשמשת כבית קברות קבוע, או ארעי יוכן ע"י הרב הצבאי הפיקודי שבמרחבו נקברה הגופה ויצוינו בו השורות, פרוט הקברים, שמות ההרוגים, התאריך בו נהרגו, הגבולות המדוייקים של החלקה ונקודת ציון מרכזית.

ד) הקבורה תערך באופן המבטיח שמירה על כבוד המת ובכפוף להוראות הרבנות הצבאית הראשית.

ה) לא ישתתפו בקבורה גורמים כלשהם מלבד אנשי צה"ל, או משטרת ישראל.

השתתפות גורמים נוספים מותרת באישור אלוף הפיקוד שבמרחבו מבוצעת הקבורה, לאחר שיוועץ בפרקליט הפיקודי, או ביועמ"ש האזור, ברי השב"כ, ברי אמ"ן או מי מטעמם.

7) דו"חות

א) קמ"ן הפיקוד שבמרחבו נהרג המחבל, או מסתנן יעביר את כל הפרטים הרלוונטיים לדג הצבאי, שבמרחב פיקודו תקבר הגופה.

ב) באחריות הרב הצבאי הפיקודי להכין דו"ח קבורה שיכלול את הפרטים שלהלן:

(1) שם ההרוג (במידה וידוע).

(2) מסי סידורי של הגופה.

(3) מין ההרוג.

(4) תאריך בו נהרג.

(5) אזור בו נהרג.

(6) תאריך עריכת הקבורה.

(7) מקום הקבורה.

ג) העתקים מהדו"ח כמפורט לעיל יופצו/ישמרו כחמישה העתקים כדלהלן:

(1) עותק ראשון - יגנוז בתיקו האישי של ההרוג, אשר ינוהל

במודיעין הפיקוד בו נהרג.

(2) עותק שני - יוגזו ברבנות הצבאית הפיקודית, שבמרחב אחריותה תקבר הגופה.

(3) עותק שלישי - יועבר למטכ"ל/אמ"ן

(4) עותק רביעי - יועבר לאכ"א/נפגעים/קמ"ט צל"א.

(5) עותק חמישי - יועבר לרבצ"ר/או"ק.

קבורת מחבלים, או מסתננים שהינם באחריות צה"ל, שנהרגו בשטח שבאחריות משטרת ישראל.

א. נהרג מחבל, או מסתנן בשטח שבאחריות משטרת ישראל, תהיה האחריות לביצוע זיהוי סימון ותעוד הגופה לרבות הטיפול במסמכים ובציודה האישי על משטרת ישראל ובהתאם לנהליה.

ב. נהרג המחבל, או המסתנן בשטח שבאחריות משטרת ישראל, באחריות הפיקוד שבמרחבו מבוצעת הקבורה, לבצעה כאמור בסעיף 6.ג. דלעיל, לאחר שנתקבל ממשטרת ישראל העתק מטופס הודעת הפטירה, חתום ע"י הרופא שקבע את המוות, וכן לאחר שנתקבל צילום הגופה. את הודעת הפטירה וצילום הגופה על הפיקוד יועביר לגורמים הרלוונטיים, בהתאם להוראת סעיפים 4.א.6 ו- 5.א.6.

קבורת מחבלים, או מסתננים, שאינם תושבי האזורים ואינם תושבי ישראל.

א. קבורת מחבלים או מסתננים, שאינם תושבי האזורים ואינם תושבי ישראל, תעשה בבתי קברות למחבלים, ע"י צה"ל.

3) מסירת גופת מחבל, או מסתנן לגורם כלשהו אחר (כגון - שגרירות ו/או נציגות קונסולרית) במקרה שהמחבל, או המסתנן היה תושב מדינה שלה יחסים קונסולריים עם מדינת ישראל.

4) מסירת גופת מחבל, או מסתנן לגורם כלשהו אחר (כגון - צ"א וכו') במקרה שהמחבל, או המסתנן היה תושב מדינה שלה אין יחסים קונסולריים

ד. כל אחד מהחריגים הנזכרים בסעיף קטן ב.3) ובסעיף קטן ב.4) לעיל, יתבצע רק לאחר קבלת אשור הרמטכ"ל לאחר שיוועץ בפרקליט הצבאי הראשי, ב-ר' אמ"ן, ב-ר' השב"כ במשרד החוץ/יועמ"ש, או מי מטעמם.

ה. תאום הקבורה, או החזרת הגופה יעשו ע"י אכ"א/נפגעים/קמ"ט צ"א.

9. קבורת מחבלים, או מסתננים תושבי האזורים.

א. כל אימת שאין בנוהל זה התייחסות אחרת, יוסיפו לחול הוראות ופקודות הקבע של המנהל האזרחי בעניין קבורת תושבי האזורים.

ב. זיהוי

1) זיהוי גופת ההרוג יעשה בהתאם לאמור בסעיף 6 א' דלעיל, ואם הדבר אפשרי - בסיוע קרובי משפחה ו/או מוכתר, שייח (במידה וידוע מקום מוצאו).

ג. מסמכים וציוד אישי

הטיפול במסמכים וציודו האישי של ההרוג יעשה כמפורט בסעיף 6 ב' דלעיל. בהעדר מניעה בטחונית יועברו החפצים לאחר ההליך האמור למשפחת ההרוג.

ד. קבורה

- 1) אם ההרוג לא זוהה, או שאין למשפחתו ענין לקברו, תערך הקבורה בהתאם להוראות סעיף 6 ג' דלעיל.
- 2) אם ההרוג זוהה ומשפחתו מבקשת לקברו, תועבר הגופה לקבורה ע"י המשפחה, לאחר שנתקבל אישור המפקד הצבאי שבמרחבו היה המחבל, או המסתנו תושב.
- 3) אלוף הפיקוד ראוי לאשר קבורה ע"י המשפחה בתנאים (למשל בלילה/ביום, בהשתתפות מלווים, או ללא השתתפות מלווים וכדומה).
- 4) אישר אלוף הפיקוד קבורה ע"י המשפחה, יעדכן בדבר את לשכת: ס. הרמטכ"ל והרמטכ"ל, שתעדכן את לשכת שיהב"ט.
- 5) העברת הגופה לידי המשפחה תעשה באחריות מנהא"ז/איו"ש, עפ"י העניין, בכפוף לנוהל זה.
- 6) בסמכות אלוף הפיקוד שהמחבל, או המסתנן היה תושב בו, למנוע קבורת מחבל, או מסתנן תושב יש"ע, שנהרג ע"י כוחותינו, באמצעות משפחתו.
- 7) החלטה למנוע קבורת מסתנן, או מחבל באמצעות משפחתו לא תתקבל, אלא מטעמים של הכרח בטחוני ולאחר שנועץ אלוף הפיקוד בפרקליט הצבאי הראשי, או ביועמ"ש האזור, בר' השב"כ, בר' אמ"ן, במתאם הפעולות בשטחים, או מי מטעמם.
- 8) גופת מחבל, או מסתנן שהוחלט למנוע את קבורתו באמצעות משפחתו כמפורט לעיל, תעשה בהתאם להוראות סעיף 6 דלעיל.

10. קבורת מחבלים, או מסתננים, תושבי הרשות הפלסטינית

א. על אף האמור לעיל, כל החלטה בדבר העברת גופת מחבל, או מסתנן תושב הרשות הפלסטינית, לידי הרשות הפלסטינית, תעשה רק לאחר קבלת אישור הרמטכ"ל.

ב. תיאום וקישור בין ישראל והרשות הפלסטינית יעשה באמצעות ה - C.A.C.

קבורת מחבלים, או מסתננים, שהינם תושבי ישראל, שנהרגו באיזורים

- א. קבורת מחבלים, או מסתננים, שהינם תושבי ישראל, שנהרגו באזורים, הינה באחריות צה"ל.
- ב. אם ההרוג לא זוהה, או שאין למשפחתו עניין לקברו, תערך הקבורה בהתאם להוראות סעיף 6 דלעיל.
- ג. אם ההרוג זוהה ומשפחתו מבקשת לקברו, תועבר הגופה לקבורה ע"י המשפחה, לאחר קבלת אישור הרמטכ"ל. העברת הגופה תעשה באחריות משטרת ישראל.
- ד. בקשה לאישור הרמטכ"ל תעשה ישירות בין לשכת המפקד הצבאי שבמרחבו נהרג המחבל או המסתנן, לבין לשכת הרמטכ"ל.
- ה. הרמטכ"ל ושאי לאשר קבורה ע"י המשפחה בתנאים.
- ו. הרמטכ"ל ושאי למנוע קבורה באמצעות משפחתו של מחבל, או מסתנן, תושב ישראל, שנהרג ע"י כוחות צה"ל.
- ז. החלטת הרמטכ"ל למנוע קבורת מחבל, או מסתנן, באמצעות משפחתו, לא תתקבל, אלא מטעמים של הכרח בטחוני ולאחר שנועץ הרמטכ"ל בפצ"ר, ד"ר השב"כ, ר"אמ"ן ומתאם הפעולות בשטחים, או מי מטעמם.
- ח. קבורת מחבל, או מסתנן, שהוחלט למנוע את קבורתו באמצעות משפחתו כמפורט לעיל, תעשה בהתאם להוראות סעיף 6 דלעיל.
12. העברת גופות, שהינן באחריות צה"ל ושחובאו למכון לרפואה משפטית באבו-כביר,

לקבורה

- א. חוצאתן לקבורה של גופות מחבלים, או מסתננים, שהחובאו למכון לרפואה משפטית כאבו-כביר והינן באחריות צה"ל, תיעשה רק לאחר שנתקבל אישור בכתב מחמפקד הצבאי, מהמפורטים בסעיף 6 ג. 4) דלעיל, או מהרמטכ"ל, לפי העניין.

ב. העברה לקבורה בבית קברות למחבלים, או לקבורה באזורים ע"י המשפחה, תיעשה באחריות הפיקוד שבמרחבו נמצא בית הקברות. העברה לקבורה בישראל ע"י המשפחה תיעשה באחריות מ"י. האמור בסעיף זה יבוצע בכפוף לאמור בסעיף 12. אי לעיל.

הוצאת גופה מקברה

- א. 1) הוצאת גופה מקברה לצורך נתיחה, או העברה לקבורה במקום אחר (לרבות העברה לקבורה ע"י המשפחה), תבוצע באישור אלוף הפיקוד, שבמרחבו קבורה הגופה, זאת לאחר שנועץ בפרקליט הפיקודי, ברי אמ"ן, ברי השב"כ, רמ"א וס.מפאוג איו"ש, או מי מטעמם, הכל לפי העניין.
 - 2) ניתן אישור להוצאת גופה מקברה, ידווח על כך אלוף הפיקוד הרלוונטי ללשכת ס. הרמטכ"ל והרמטכ"ל, בטרם הוצאת הגופה מן הקבר, וזו תעבד את לשכת שהב"ט.
 - 3) היה ההרוג תושב, בתחום פיקוד שאינו הפיקוד שבמרחבו קבורה הגופה - תאושר הוצאת הגופה כאמור לעיל, ע"י אלוף הפיקוד שבמרחבו קבורה הגופה, תוך התייעצות עם אלוף הפיקוד שבמרחבו התגורר ההרוג.
 - 4) הוצאת גופה מקברה לצורך בדיקה או נתיחה, תהיה באחריות הרבנות הצבאית של הפיקוד שבמרחבו נקברה הגופה.
 - 5) במידה ותוחזר הגופה לקבורה ע"י צה"ל, החזרת הגופה תיעשה לאותו קבר ממנו הוצאה ותישא את אותו מספר סידורי שהיה לה בעת הוצאתה. החזרת הגופה תהיה באחריות יחידת הרבנות הצבאית בפיקוד שבמרחבו נמצא הקבר.
- ב. הוצאת גופה לצורך מסירתה למשפחה באיזור ה.P.A. תיעשה בהתאם להוראות סעיף זה. לאחר קבלת האישור תועבר הגופה בתאום בין המתפ"ש לרשות הפלסטינית.

נספח א'

דוגמת צו קבורה בישראל
תקנות ההגנה (סגרת חרוט), 1945

צו קבורה

סמכותי לפי תקנה 133 (3) לתקנות ההגנה (סגרת חרוט), 1945,
הנני מצווה שהגוריה של

_____ (שם המשפחה או החמולה)

_____ (שם האב)

_____ (שם פרטי)

בר במקום

ידי חולית קבורה של צה"ל.

7:

_____ מפקד צבאי

ס.ו.ד.ו

- 12 -

נספח ב'

דוגמת צו קבורה באיזור מוחזק כאשם-נחמתי בידי
מפקד כוחות צה"ל

צבא הגנה לישראל

צו קבורה

קף סמכותי כמפקד כוחות צה"ל באיזור ויתר סמכויותי לפי כל דין ותחוקת
במחון, הכני מצויה בזה שהגוזית של -

(שם משפחה או חמולה)

(שם האב)

(שם פרטי)

בר במקום

- ידו חולית קבורה של צה"ל.

ת.ד:

מפקד כוחות צה"ל באזור

ס.ו.ד.ו